

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

329.15 C.M.
Mantel 1952
'S-GRAVENHAGE, 24 JUNI 1952 19
Javastraat 68

No. 141958

Bijl.:

Betr.: C.P.N.-mantelorganisaties

VERTROUWELIJK

59043
25-652
f.

Bij deze heb ik de eer Uwe Excellentie het volgende te berichten.

De met veel ophef aangekondigde Auschwitzherdenking heeft, na diverse malen te zijn uitgesteld, op 15.6.1952 plaats gevonden. Zij heeft een rustig verloop gehad. Ca. 2500 personen defileerden langs de urn, welke in een aula was opgebaard. De secretaris van het Comité Bijzetting Urn Auschwitz, S. GOUDSMIT, hield voor een nondental genodigden, waaronder de Poolse gezant en de kopstukken van de C.P.N., een toespraak, waarin hij de herdenking schetste als "een vermaning tegen de gewetenloze krachten, die uit dat zwarte hoofdstuk van de wereldgeschiedenis zijn overgebleven en die ons opnieuw met dit ongelofelijke zouden kunnen bedreigen. Een vermaan tegen de daders en - wat niet verzwegen kan worden wanneer wij ernstig willen blijven - ook tegen de "schuldige dulders".

De dag na de herdenking is de urn in stilte bijgezet in een door de gemeente Amsterdam afgegaan graf op de Nieuwe Oosterbegraafplaats. Blijkbaar heeft de C.P.N. op het laatste ogenblik het parool om de herdenking tot een demonstratie tegen het fascisme te maken ingetrokken. In herinnering mogen worden gebracht de uitlatingen te dien aanzien van de algemeen-secretaris van de C.P.N. tijdens zijn 1 Mei rede te Amsterdam (vide mijn rapport no. 138197, dd. 13.5.1952) en van het C.P.N.-districtsbestuurslid FRANK te Rotterdam (weergegeven in mijn rapport no. 141835, dd. 16.6.1952).

Aan Zijne Excellentie
de Vice-Minister-President
Minister zonder Portefeuille
Ministerie van Binnenlandse Zaken

-2-

In afschrift aan:

Zijne Excellentie
de Minister-President
Plein 1813 no. 4
te
's-GRAVENHAGE.

Een bevestiging van dit vermoeden werd gevonden in een artikel van de C.P.N.-voorzitter Gerben WAGENAAR in "De Waarheid" van 14 Juni j.l., waarin o.m. gezegd werd:

"Het feit, dat wij a.s. Zondag in s t i l t e
"(spatiering van het blad) défileren, het
"verbod om met duizenden naar de Nieuwe
"Oosterbegraafplaats te trekken en zo een
"machtige demonstratie tegen het herlevend
"fascisme en de herbewapening der nazi's
"te houden, dat verbod bewijst, welk ge-
"vaar ons bedreigt. Maar niemand kan ons
"weerhouden in bovenstaande geest getuige-
"nis af te leggen van onze wil het fascis-
"me er deze keer niet door te laten. Het
"grote défilé langs de urn in de aula van
"de P.C. Hoofstraat, moet voor ons een
"aanmaning zijn tot actievere strijd".

De in C.P.N.- en vredeskringen heersende onzekerheid omtrent de t.a.v. het Duitse probleem te volgen tactiek is mogelijk debet aan het besluit om het door de burgemeester van Amsterdam uitgevaardigde verbod tot het houden van een demonstratie-optocht niet te trotseren.

Deze onzekerheid komt b.v. ook tot uiting in de houding van de Nederlandse Vredesraad t.a.v. het Russische voorstel voor een herenigd en bewapend Duitsland. Na de schuchtere poging van het blad "Vrede" van 30 Mei j.l. om de massa met de nieuwe politieke koers te verzoenen (zie dezerzijds rapport no. 140905, dd. 11.6.1952), is men op dit toch alleszins belangrijke onderwerp niet teruggekomen.

Voorts moge worden gewezen op het afgelasten van de Internationale Conferentie voor een vreedzame oplossing van het Duitse probleem, welke op 13, 14 en 15 Juni eerst te Parijs en volgens later besluit te Kopenhagen zou plaats vinden en het uitstellen tot het najaar a.s. van de voor 22.6.1952 beraamde Arbeidersvredesconferentie.

Mogelijk zal de Wereldvredesraad tijdens haar als bijzondere zitting aangekondigde bijeenkomst van 1 - 5 Juli a.s. te Berlijn nadere richtlijnen voor de activiteit van de nationale comité's uitvaardigen.

Opmerkelijk is, dat de actie voor een vredespaact tussen de Grote Vijf op de agenda van deze vergadering geplaatst is na het punt voor de bespreking van het Duitse en Japanse probleem en de oorlog in Korea.

De conferentie "De Cultuur Bedreigd", welke oorspronkelijk zou plaats vinden op 16 en 17 Mei j.l. vond op 14 Juni doorgang.

Uit het in "De Waarheid" van 17.6.1952 verschenen verslag wordt de indruk verkregen, dat de conferentie, welke in hoofdzaak door jongeren werd bezocht, mislukt is.

Besluiten werden niet genomen. De nadruk werd gelegd op de kommervolle omstandigheden waaronder het merendeel der kunstenaars moet werken. Door discussianten werd aangedrongen op vermindering van de bewapeningskosten en de stichting van een cultureel fonds.

Het voor deze gelegenheid gevormde initiatief-comité kreeg een permanent karakter en zal ijveren voor het tot stand brengen van een "positieve cultuur politiek". De eigenlijke organisatoren van de bijeenkomst (O.P.S.J. en D.S.O. "Pericles") werden in het verslag niet genoemd.

- - -

Ds W.S.H. van DALEN keerde op 30 Mei j.l. van zijn bezoek aan de Sowjet-Unie terug. Na deelname aan het interreligieuze vredescongres te Moskou bezocht hij Kiew en de Kaukasus, waar hij, volgens zijn in de pers verschenen uitlatingen, in de gelegenheid was zich er van te overtuigen, dat in Rusland niet de politiek maar de arbeid domineert. De Russische kerk beloonde zijn verdiensten als propagandist voor de vrede met een kostbaar Archimandrieten-kruis, een onderscheiding welke vóór hem slechts aan twee buitenlanders, t.w. Dr Hewlett JOHNSON en Ds NIE-MOLLER was verleend.

In "De Waarheid" van 11.6.1952 verklaarde Ds van Dalen, dat hij zijn ervaringen over de Sowjet-Unie het liefst in dat blad publiceerde, daar hij er zeker van was, dat en zijn uitspraken en zijn artikelen dan het meest "onaangerand" worden gelaten, ja, in de meest volstrekte zin ongerept blijven.

Vrijwel onmiddellijk na zijn terugkeer is Ds van Dalen op tournee gegaan om op openbare vergaderingen verslag uit te brengen van zijn bevindingen.

✓ HET HOOFD VAN DE DIENST *H.A.*

Mr. H.W. Felderhof.